

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie sprawozdania na temat postępów w dziedzinie energii odnawialnej: sprawozdanie Komisji zgodnie z art. 3 dyrektywy 2001/77/WE, art. 4 ust. 2 dyrektywy 2003/30/WE oraz w sprawie realizacji unijnego planu działania w sprawie biomasy, COM(2005)628

COM(2009) 192 wersja ostateczna

(2010/C 128/26)

Dnia 24 kwietnia 2009 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

sprawozdania na temat postępów w dziedzinie energii odnawialnej: sprawozdanie Komisji zgodnie z art. 3 dyrektywy 2001/77/WE, art. 4 ust. 2 dyrektywy 2003/30/WE oraz w sprawie realizacji unijnego planu działania w sprawie biomasy, COM(2005) 628

COM(2009) 192 wersja ostateczna.

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 12 października 2009 r. Sprawozdawcą była **Lavinia ANDREI**.

Na 457. sesji plenarnej w dniach 4-5 listopada 2009 r. (posiedzenie z 4 listopada) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 97 do 2 – 4 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię.

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES uważa, że zmiany klimatu stanowią jedno z najważniejszych ekologicznych, społecznych i gospodarczych zagrożeń dla naszej planety i jedynie niezwłoczne wprowadzenie przez wszystkie kraje odpowiednich środków może złagodzić ich skutki. Jednakże UE i jej państwa członkowskie muszą pozostać motorem ambitnej polityki w zakresie klimatu. Wykorzystanie odnawialnych zasobów mogłoby stać się jednym z głównych narzędzi ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz zagwarantowania niezależności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw energii dla Europy.

1.2. EKES z zaniepokojeniem odnotowuje duże prawdopodobieństwo, że UE nie zrealizuje swoich celów na 2010 rok określonych w dyrektywach 2001/77/WE i 2003/30/WE, i wzywa państwa członkowskie do podjęcia odpowiedzialnych kroków i wszelkich wysiłków na rzecz realizacji tych celów do roku 2010.

1.3. EKES podkreśla potrzebę jednolitej, długoterminowej strategii energetycznej UE. Ponadto rynek energii elektrycznej potrzebuje stałych i przewidywalnych, długoterminowych ram prawnych.

1.4. Sektor energii odnawialnej otworzy wielorakie możliwości dla rozwoju regionalnego i tworzenia miejsc pracy w Europie.

1.5. Ponadto należy umożliwić lepszą ocenę dodatkowej presji finansowej na budżety rodzinne.

1.6. Rolnicy oraz małe i średnie przedsiębiorstwa mogłyby odegrać zasadniczą rolę w sektorze energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

1.7. Komitet podkreśla raz jeszcze, że w sektorze transportu efektywność energetyczna powinna stać się najważniejszym priorytetem, na drugim miejscu powinno zapewne plasować się wykorzystanie biopaliw, gdy tylko sposób ich produkcji będzie zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

1.8. Aby osiągnąć swoje cele, państwa członkowskie powinny zdywersyfikować wykorzystywane technologie poprzez zastosowanie nowych silników w sektorze transportu, inwestując więcej w paliwa alternatywne, takie jak biopaliwa drugiej i trzeciej generacji, oraz zachęcając do dalszego prowadzenia badań i rozwoju w tej dziedzinie i wspierając je.

1.9. W odniesieniu do zintegrowanej oceny możliwości związanych z biopaliwami oraz celem uniknięcia wykorzystania wartościowych gruntów rolnych oraz cennych terenów cechujących się różnorodnością biologiczną, EKES proponuje, aby każde państwo członkowskie stworzyło i udostępniło mapę kraju z wyszczególnieniem terenów nadających się do upraw energetycznych.

1.10. W związku z obawami dotyczącymi nacisku na wykorzystanie zasobów leśnych, EKES zaleca, aby ważne decyzje i kroki dotyczące biomasy wykorzystywanej do produkcji energii podjęto dopiero po wdrożeniu odpowiedniego systemu monitoringu.

1.11. Komisja powinna rozważyć przeznaczenie odpowiednich funduszy na pogłębienie wiedzy obywateli UE i ich edukację w dziedzinie energii. Należy udostępnić dalsze środki finansowe na zagwarantowanie współpracy ze specjalistami w dziedzinie efektywności energetycznej i produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Należy składać i ponawiać wnioski zmierzające do tego, by mimo kryzysu finansowego budżet na B+R w zakresie energii ze źródeł odnawialnych został utrzymany i zwiększony zarówno na poziomie państw członkowskich, jak i UE, w przeciwnym wypadku pojawia się ryzyko szybkiej utraty wszelkiej niezależności od innych potęg.

1.12. W kolejnym sprawozdaniu z postępu prac, Komisja Europejska powinna rozważyć również możliwość monitorowania i sprawozdawczości związanych z przetwarzaniem i recyklingiem wyposażeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, gdy osiągnie ono kres swojego cyklu życia.

2. Wstęp

2.1. W dniu 6 października 2008 r. Komisja przyjęła komunikat COM(2009) 192 wersja ostateczna: „Sprawozdanie na temat postępów w dziedzinie energii odnawialnej”, do którego załączony został bardziej szczegółowy dokument roboczy służb Komisji SEC(2009) 503 wersja ostateczna. „Komunikat zwraca uwagę na europejskie ramy polityczne na rzecz energii odnawialnej: znaczenie energii odnawialnej dla realizacji celów europejskich w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego rozwoju, poprawy bezpieczeństwa zaopatrzenia w energię oraz rozwoju europejskiego sektora energii odnawialnej w celu tworzenia bogactwa i miejsc pracy w Europie”.

2.2. Na mocy przepisów dyrektyw 2001/77/WE i 2003/30/WE Komisja ustanowiła cele na rok 2010 w zakresie udziału energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz udziału energii odnawialnej wykorzystywanej w sektorze transportu. Dyrektywy te zobowiązują państwa członkowskie do składania sprawozdań rocznych z postępów poczynionych w realizacji krajowych celów indykatorynych dotyczących energii odnawialnej, zaś Komisję do przeprowadzania co dwa lata przeglądu tych postępów. W 2005 r. przyjęto ponadto plan działania w sprawie biomasy⁽¹⁾, tak by skupić uwagę na szczególnym znaczeniu tworzenia przez państwa członkowskie zasobów biomasy w Europie.

2.3. Państwa członkowskie miały swobodę wyboru mechanizmu wsparcia służącego realizacji tych celów.

2.4. W najnowszym sprawozdaniu na temat postępów zwrócono uwagę na niezadowalające wyniki w ostatnich dwóch latach, gdyż tylko dwa państwa członkowskie zrealizowały przyjęte cele. Potwierdza to wcześniejsze analizy wskazujące, iż UE raczej nie uda się osiągnąć celów wytyczonych na 2010 r. Jeśli chodzi o zużycie elektryczności w UE, udział energii odnawialnych może wynieść 19 % zamiast 21 %, zaś w transporcie wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych może wynieść 4 % zamiast 5,75 %.

2.5. W sprawozdaniu zbadano przyczyny tego stanu rzeczy i wyjaśniono, że nowa dyrektywa w sprawie energii odnawialnej (2009/28/WE)⁽²⁾, przyjęta jako część pakietu klimatyczno-energetycznego, zajmuje się wszystkimi problemami poruszonymi w sprawozdaniu i stanowi solidną podstawę dla usuwania barier i zwiększania udziału energii ze źródeł odnawialnych w ciągu najbliższych 10 lat.

3. Dokumenty Komisji

3.1. Energia odnawialna w sektorze energii elektrycznej

3.1.1. Komunikat Komisji podaje informacje na temat sprawozdań z postępów, koncentrując się na danych za okres 2004-2006 w przypadku elektryczności i na danych za 2007 rok w przypadku biopaliw.

⁽¹⁾ COM(2005)628 „Plan działania w sprawie biomasy”.

⁽²⁾ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16.

3.1.2. Dane wskazują na wzrost udziału energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w UE z poziomu 14,5 % w 2004 r. do 15,7 % w 2006 r. 21-procentowy cel na 2010 r. nie zostanie osiągnięty bez podjęcia znacznych dodatkowych wysiłków. Tylko dwa kraje, a mianowicie Węgry i Niemcy, osiągnęły już wartości docelowe na 2010 r., sześć państw członkowskich odnotowało większy postęp niż wynosiła średnia europejska, natomiast w siedmiu krajach omawiany udział pozostał bez zmian lub wręcz charakteryzował się spadkiem.

3.1.3. Różnorodność zastosowanych technologii także okazała się ograniczona. Największy wzrost odnotowano w wykorzystaniu biomasy stałej i siły wiatru.

3.1.4. Różnice w postępach wynikają z 27 różnych wykorzystywanych systemów wsparcia, w skład których wchodzi różne instrumenty polityki, takie jak taryfy zasilania, systemy premii, certyfikaty Green, zwolnienia podatkowe, zobowiązania nakładane na dostawców paliw, zasady zamówień publicznych, a także badania i rozwój technologii. Niekonsekwencja i nagłe zmiany w stosowanych strategiach politycznych i w budżecie utrudniają rozwój projektów odnawialnej energii elektrycznej.

3.1.5. Gdy chodzi o realizację, głównymi problemami są bariery administracyjne i trudności z dostępem do sieci, brak wystarczającej wydajności sieci, nieprzejrzyste procedury podłączenia do sieci, wysokie koszty podłączenia i długi czas oczekiwania na otrzymanie pozwolenia na podłączenie do sieci. Te główne przeszkody są częściej wynikiem ograniczonych zasobów administracyjnych i innych niż ograniczeń technologicznych.

3.1.6. Ponadto w niektórych państwach członkowskich koszty podłączenia do sieci i rozbudowy sieci oraz systemy pobierania opłat przez operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej i operatorów systemów dystrybucji w dalszym ciągu faworyzują producentów od dawna obecnych na rynku, dyskryminują zaś nowych, często zdecentralizowanych, mniejszych producentów energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Utrudnia to tworzenie miejsc pracy oraz wzrost na szczeblu lokalnym i regionalnym.

3.1.7. Wciąż jeszcze w niektórych państwach członkowskich nie wprowadzono w pełni w życie systemu gwarancji pochodzenia, a to ze względu na problemy związane z ich niezawodnością, podwójnym liczeniem oraz ryzykiem sprzedaży tego samego rodzaju energii dwóm różnym grupom konsumentów. Zaszkodziło to ogólnie rynkowi konsumentów odnawialnej energii elektrycznej.

3.2. Energia odnawialna w sektorze transportu

3.2.1. W dyrektywie w sprawie energii odnawialnej w transporcie (dyrektywa 2003/30/WE) wprowadza się wymóg ustanowienia przez państwa członkowskie celów w zakresie udziału energii odnawialnej zastępującej benzynę i olej napędowy w transporcie w 2005 i 2010 r., przyjmując za wyjściowe wartości referencyjne odpowiednio 2 % i 5,75 %. Sprawozdanie okresowe ze stycznia 2007 r.⁽³⁾ pokazało, że w 2005 r. udział biopaliw w UE wyniósł 1 %, przy czym tylko Niemcy i Szwecja osiągnęły wytyczone cele.

⁽³⁾ COM (2006) 845 Raport w sprawie postępu w dziedzinie biopaliw.

3.2.2. Ze sprawozdań państw członkowskich wynika, że w 2007 r. w transporcie drogowym biopaliwa miały udział rzędu 2,6 % (8,1 Mtoe – mln ton ekwiwalentu ropy). W 2007 r. biodiesel stanowił 75 % (6,1 Mtoe) wszystkich paliw odnawialnych w transporcie, przy czym 26 % tego paliwa pochodziło z importu. Bioetanol stanowił 15 % (1,24 Mtoe) paliw odnawialnych, z których 31 % pochodziło z importu, zaś pozostałe 10 % stanowiły czysty olej roślinny wykorzystywany w Niemczech, Irlandii i w Holandii oraz biogaz stosowany w Szwecji.

3.2.3. W latach 2006 i 2007 Niemcy, Francja, Austria, Szwecja i Wielka Brytania pozostawały pięcioma największymi konsumentami biopaliw, zużywając odpowiednio 87 % i 81 % wszystkich biopaliw w UE. Nie odnotowano wykorzystywania innych rodzajów energii odnawialnej w sektorze transportu. Stosowanie wodoru, bez względu na jego źródło, nie ma istotnego znaczenia, w transporcie drogowym wykorzystuje się też niewielką ilość energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł.

3.2.4. Import bioetanolu wzrósł netto z 171 Ktoe (tysiący ton ekwiwalentu ropy) w 2005 r. do 397 Ktoe w 2007 r., zaś udział biodiesla pochodzącego z produkcji krajowej spadał. Bilans handlowy UE w przypadku biodiesla zmienił się z dodatniego w 2005 r. (eksport 355 Ktoe) na ujemny w 2007 r. (1,8 Mtoe importowanego biodiesla). Główną przyczyną tej zmiany była niższa cena estru metylowego oleju sojowego pochodzącego ze Stanów Zjednoczonych oraz etanolu wytwarzanego z trzciny cukrowej w Brazylii i Argentynie.

3.2.5. Najbardziej rozpowszechnionymi instrumentami stosowanymi przez państwa członkowskie w celu wspierania biopaliw są ulgi podatkowe i zobowiązania dotyczące biopaliw. W latach 2005-2006 wszystkie państwa członkowskie, z wyjątkiem Finlandii, stosowały zwolnienia z podatku akcyzowego jako główny środek wsparcia, podczas gdy zobowiązania dotyczące biopaliw były stosowane tylko w trzech krajach. Od 2007 r. ponad połowa państw członkowskich podjęła zobowiązanie produkowania paliw mieszanych z domieszką wybranego rodzaju biopaliwa, w większości przypadków łącznie z wprowadzeniem korzystnego, lecz rosnącego opodatkowania. Niektóre kraje stosują system kontyngentów i przetargi.

3.2.6. Ponadto niektóre państwa członkowskie wspierają wykorzystywanie biopaliw za pomocą szczególnych środków. Wspomniane instrumenty polityczne obejmują środki odnoszące się do rolnictwa, jak np. produkcja pasz, oraz przemysłu, gdzie wykonuje się niezbędne działania mające na celu otrzymanie produktów pośrednich i gotowych, środki w zakresie dystrybucji biopaliw, zakup i utrzymanie pojazdów na biopaliwa.

3.3. Skutki dla gospodarki i środowiska

3.3.1. Z ekonomicznego punktu widzenia zwiększone stosowanie biopaliw przyczyniło się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw poprzez zmniejszenie zużycia paliw kopalnych i dywersyfikację struktury paliwowej w UE.

3.3.2. Sektory biomasy i biopaliw również wniosły wkład w gospodarkę UE poprzez stworzenie dodatkowych miejsc pracy. W 2005 r. sektor biomasy poza sektorem energetycznym zapewniał 600 tys. miejsc pracy, sektor biomasy w sektorze energetycznym i biopaliw ponad 100 tys. miejsc, natomiast sektor biogazu 50 tys. miejsc. Również sektor rolny i leśny odgrywa istotną rolę w zapewnianiu paliwa na potrzeby technologii wykorzystujących biomasę.

3.3.3. Ograniczenie netto emisji gazów cieplarnianych osiągnięte w UE w latach 2006 i 2007 dzięki wprowadzeniu biopaliw do obrotu i ich zastosowaniu wyniosło odpowiednio 9,7 i 14,0 Mt ekwiwalentu CO₂. Oznacza to, że większa część zużycia biopaliw w UE jest wynikiem ponownego wykorzystania gruntów rolnych pozostawianych w niedawnym czasie odłogiem lub zmniejszenia tempa porzucania gruntów w UE.

3.3.4. Wprowadzanie biopaliw jest nadal bardziej kosztowne od stosowania innych technologii na rzecz zmniejszenia emisji CO₂, ale przy dzisiejszych możliwościach technologicznych jest to wciąż jedno z dostępnych rozwiązań w zakresie ograniczania wzrostu emisji CO₂ w sektorze transportu.

3.4. Postępowanie w przypadku naruszenia przepisów

3.4.1. Od 2004 r. Komisja wszczęła 61 spraw przeciwko państwom członkowskim w związku z nieprzestrzeganiem przepisów dyrektywy 2001/77/WE w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. W 16 spośród 61 spraw nie wydano jeszcze orzeczenia. Na podstawie dyrektywy 2003/30/WE w sprawie energii odnawialnej w transporcie, od 2005 r. Komisja wszczęła 62 sprawy przeciwko państwom członkowskim w związku z nieprzestrzeganiem przepisów tejże dyrektywy. Liczne sprawy dotyczyły niewywiązania się z obowiązków w zakresie sprawozdawczości bądź nieustalenia krajowych celów zgodnie z wartościami odniesienia określonymi w dyrektywie.

3.5. Energia odnawialna stosowana na potrzeby ogrzewania i chłodzenia

3.5.1. Sektor ten odpowiada za około 50 % całkowitego końcowego zużycia energii oraz 60 % całkowitego końcowego zużycia energii odnawialnej. Przeważa w nim energia z biomasy, lecz obejmuje on także energię słoneczną, termiczną i geotermalną.

3.5.2. Biomasa może być wykorzystywana przy wytwarzaniu energii cieplnej i elektrycznej, jak również w transporcie jako biopaliwo. Z tego powodu w 2005 r. UE przyjęła plan działania w sprawie biomasy, obejmujący 33 działania, w którym podkreślono potrzebę skoordynowania działań politycznych, a w przedłożonym sprawozdaniu dokonano przeglądu postępów w sektorze biomasy.

3.5.3. Rozwój sektora biomasy utrudniają m.in. bariery administracyjne oraz pozarynkowe, takie jak brak jasnych i jednolitych definicji oraz wąskie gardła wynikające z długich i skomplikowanych pod względem prawnym procedur dotyczących zezwoleń.

3.5.4. Wciąż istnieją rozmaite przeszkody administracyjne utrudniające rozwój produkcji bioenergii w państwach członkowskich UE. Komisja przeprowadziła analizę, w której porównano czas konieczny do uzyskania zezwolenia na produkcję bioenergii w obrębie UE oraz czynniki decydujące o przyznaniu lub też nieprzyznaniu takiego zezwolenia.

4. Uwagi ogólne

4.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji, podkreślający istniejącą potrzebę nowych i solidniejszych ram prawnych, obejmujących także przyszłe monitorowanie i sprawozdawczość. Niektóre ze wskazanych barier uwzględniono już przy opracowaniu nowej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej oraz wytycznych dotyczących krajowego planu działania

4.2. EKES powtarza, że zdecydowanie popiera wykorzystanie energii odnawialnej, a także jest świadomy tego, że aby osiągnąć ambitne cele Rady (redukcja emisji CO₂ o 60-80 % oraz większa niezależność energetyczna), w perspektywie średnio- i długoterminowej konieczny jest znacznie wyższy udział energii odnawialnej niż 20 % przewidziane na rok 2020 ⁽⁴⁾.

4.3. EKES podkreśla potrzebę opracowania jednolitej, długoterminowej strategii energetycznej UE.

4.4. Aby osiągnąć cele, jakie wytyczyła Komisja odnośnie do zwiększenia udziału energii elektrycznej produkowanej ze źródeł odnawialnych, potrzeba większej świadomości i edukacji opinii publicznej celem uzyskania poparcia społecznego. Z tego więc powodu istotną rolę mogłyby odgrywać krajowe programy wspierające rozwój w sektorze energii odnawialnej.

4.5. Sektor ten oferuje różne możliwości tworzenia miejsc pracy w Europie. Z analizy WWF zatytułowanej „*Low carbon jobs for Europe*” ⁽⁵⁾ wynika, że przynajmniej 3,4 mln miejsc pracy w Europie są bezpośrednio związane z sektorem energii odnawialnej, zrównoważonego transportu oraz energooszczędnych dóbr i usług.

4.6. Produkcja energii odnawialnej często zależy od lokalnych bądź regionalnych małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i rolników. Znaczącą rolę odgrywają regionalne i lokalne inwestycje

w sektor energii odnawialnych, jako że są one szansą na wzrost i zatrudnienie w państwach członkowskich i ich regionach. EKES zaleca podjęcie działań w zakresie rozwoju regionalnego, zachęca do wymiany najlepszych praktyk przy produkcji energii odnawialnych pomiędzy lokalnymi i regionalnymi inicjatywami na rzecz rozwoju oraz do wykorzystania na ten cel funduszy UE.

4.7. W ostatnich latach, w ramach 6. i 7. programu ramowego Komisja przeznaczyła pokaźne środki finansowe na rozwój technologii biopaliw drugiej generacji ⁽⁶⁾. W programie „*Inteligentna Energia – Europa II*” wskazuje się także sprawdzone sposoby promowania bioenergii w państwach członkowskich UE. Teraz UE powinna skupić się nie tyle na nowatorskich pomysłach, co na jak najskuteczniejszym upowszechnianiu najlepszych rozwiązań ⁽⁷⁾.

4.8. Niezbędne jest finansowanie badań zmierzających do opracowania nowych silników, biopaliw drugiej generacji i innych paliw pochodzących ze źródeł odnawialnych; zaleca się również podejmowanie kroków mających na celu zwiększenie dostępu paliw alternatywnych do rynku ⁽⁸⁾.

4.9. W przyszłym sprawozdaniu z postępów Komisja Europejska powinna też wskazać możliwości przetwarzania i recyklingu wyeksploatowanego sprzętu stosowanego w technologiach energii odnawialnych. Dobrym przykładem jest tu działalność stowarzyszenia PV Cycle, które tworzy program dobrowolnego wycofywania i recyklingu wyeksploatowanych modułów fotowoltaicznych oraz podejmuje odpowiedzialność za moduły przez cały proces tworzenia wartości, a zarazem opracowuje narzędzia monitorowania i rozwoju najlepszych sposobów postępowania w tej dziedzinie oraz sprawozdawczości na ten temat.

5. Uwagi szczegółowe

5.1. Energia odnawialna w sektorze energii elektrycznej

5.1.1. Komitet jest zaniepokojony faktem, iż w żadnym z sektorów UE raczej nie uda się osiągnąć celów wytyczonych na 2010 r., określonych w dwu wspomnianych dyrektywach. Dlatego apelujemy do państw członkowskich o odpowiedzialne działania i podjęcie wszelkich koniecznych starań, by osiągnąć wyznaczone cele, nawet jeśli nie są one wiążące. Jak podkreślono w raporcie Sterna, w perspektywie długoterminowej brak działań okaże się znacznie kosztowniejszy.

⁽⁴⁾ Opinia EKES-u w sprawie stosowania energii ze źródeł odnawialnych, Dz.U. C 77 z 31.3.2009, s. 43-48.

⁽⁵⁾ Por. http://assets.panda.org/downloads/low_carbon_jobs_final.pdf.

⁽⁶⁾ Jak podano w sprawozdaniu – ponad 109 mln EUR.

⁽⁷⁾ BAP Driver – europejskie sprawozdanie z najlepszych praktyk, dostępne na stronie: <http://www.bapdriver.org/>.

⁽⁸⁾ Opinia EKES-u w sprawie rozwoju i promowania paliw alternatywnych w transporcie drogowym, Dz.U. C 195 z 18.8.2006, s. 75-79.

5.1.2. Obecnie istnieje 27 różnych krajowych programów wsparcia, co może spowodować, że państwa członkowskie będą się między sobą licytować o to, które z nich szybciej osiągnie swe wytyczone cele. W efekcie cały proces może kosztować więcej niż jest to niezbędne. Aby zrealizować swe zamierzenia, państwa członkowskie powinny zróżnicować stosowane technologie, a ponadto w większym stopniu wspierać i promować badania i rozwój⁽⁹⁾ oraz odpowiednią edukację i szkolenia⁽¹⁰⁾. Dobrym przykładem krzewienia badań i rozwoju przy finansowym wsparciu państwa jest centrum IMEC w Belgii (www.imec.be).

5.1.3. EKES ponownie zwraca uwagę, że potrzebna jest wspólna strategia państw członkowskich w zakresie polityki energetycznej, oparta na analizie kosztów i korzyści. Wiele organizacji, w tym i EKES, wzywało UE, aby na ten temat przemówiła jednym głosem. Jednak dopóki niektóre państwa członkowskie będą chroniły przede wszystkim własne interesy, dopóty europejska energetyka będzie słabsza, bardziej podatna na naciski i mniej skuteczna, niżby mogła być; im większe jest dane państwo członkowskie, tym większy będzie jego wpływ⁽¹¹⁾. W związku z tym pod koniec czerwca Komisja Europejska przedstawiła wytyczne dla krajowych planów działania⁽¹²⁾ w zakresie energii odnawialnych, torując drogę ku wspólnemu pojmowaniu wykorzystywania tych energii.

5.1.4. Aby przewyciężyć największe, wymienione w sprawozdaniu, trudności w dostępie do sieci, potrzebne jest zdecydowane wsparcie dla zintegrowania sieci energetycznej opartej na odnawialnych źródłach, jak również dla stosowania systemów magazynowania energii nieciągłej (takich jak akumulatory) dla zintegrowanej produkcji energii odnawialnych. Jeśli chodzi o przeszkody administracyjne, państwa członkowskie powinny poważnie potraktować zalecenia Komisji dotyczące *jednego organu administracyjnego odpowiedzialnego za wszelkie konieczne zezwolenia, pracującego w sposób bardziej przejrzysty*⁽¹³⁾. Ponadto rynek energii elektrycznej potrzebuje stałych i przewidywalnych, długoterminowych ram regulacyjnych oraz lepszej harmonizacji programów zachęt, prowadzonych przez państwa członkowskie.

5.1.5. Właściwe wdrożenie we wszystkich państwach członkowskich systemu gwarancji pochodzenia mogłoby przyczynić się do realizacji celu na poziomie europejskim w sposób bardziej efektywny pod względem kosztów.

5.2. Energia odnawialna w sektorze transportu

5.2.1. EKES podziela pogląd Komisji, że „wprowadzanie biopaliw nadal jest droższe niż inne technologie na rzecz ograniczania emisji CO₂ w innych sektorach”, ale dopóki państwa członkowskie nie wdrożą należycie programów na rzecz zrównoważonego transportu Komitet nie może zgodzić się ze stwierdzeniem,

że „biopaliwa wciąż stanowią jeden z nielicznych sposobów zahamowania rosnących emisji CO₂ w sektorze transportu”.

5.2.2. Trzeba niezwłocznie poprawić efektywność energetyczną w sektorze transportu: trwale osiągnięcie wiążących procentowych celów dotyczących udziału energii odnawialnych może być coraz trudniejsze, jeśli w transporcie nadal będzie rosło ogólne zapotrzebowanie na energię. EKES wielokrotnie zwracał uwagę, że do tej kwestii należy podejść przy pomocy polityki unikania transportu ulicznego i zmiany w tzw. „*modal split*” oraz zachęt rynkowych na korzyść środków transportu przyjaznych dla środowiska, takich jak lokalna komunikacja publiczna i statki⁽¹⁴⁾.

5.2.3. Europejska produkcja energii ze źródeł odnawialnych w dziedzinie transportu dotyczy dziś prawie wyłącznie biopaliw, które w Europie w roku 2007 pokrywały 2,6 % zapotrzebowania na energię w tym sektorze. W opinii w sprawie postępu w zakresie użycia biopaliw⁽¹⁵⁾ EKES wskazywał na potrzebę zweryfikowania prowadzonej do tej pory polityki i położenia silnego nacisku na biopaliwa drugiej generacji. Równocześnie należy promować i wspierać rozwój technologii przetwarzania drugiej generacji, która umożliwia wykorzystywanie surowców pochodzących z tzw. zbiorów z upraw szybko rosnących, opartych głównie na uprawach roślin zielnych i leśnych lub na ubocznych produktach produkcji rolnej, przy jednoczesnym uniknięciu wykorzystywania bardziej wartościowych nasion upraw rolnych do celów spożywczych⁽¹⁶⁾.

5.2.4. Celem uniknięcia wykorzystania wartościowych gruntów rolnych oraz cennych terenów cechujących się różnorodnością biologiczną, EKES proponuje, aby każde państwo członkowskie stworzyło i udostępniło mapę kraju z wyszczególnieniem terenów nadających się do upraw energetycznych. Środek ten przyczyni się również do lepszej oceny potencjału produkcji biopaliw na poziomie europejskim.

5.3. Skutki dla gospodarki i środowiska

5.3.1. Dokument Komisji na temat oddziaływania na gospodarkę i środowisko naturalne ma dość optymistyczną wymowę i koncentruje się głównie na pozytywach, natomiast nie wspomniano w nim o wpływie biopaliw na ceny żywności. Dlatego też w odpowiedzi na wzrost cen żywności EKES zaleca, by przeznaczeniem rolnictwa była w pierwszej kolejności produkcja wysokiej jakości żywności – a dopiero potem uprawa roślin energetycznych. UE powinna podjąć kroki na rzecz lepszego promowania kryteriów zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do biopaliw oraz na rzecz prac nad biopaliwami drugiej i trzeciej generacji. Inicjując system certyfikacji biopaliw, UE staje się liderem praktyk rolniczych zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju (obejmujących zmiany sposobu użytkowania gruntów oraz ochronę różnorodności biologicznej) na swym terytorium oraz poza granicami.

⁽⁹⁾ Opinia EKES-u w sprawie wyzwań związanych z zaopatrzeniem w ropę naftową, CESE 46/2009 (punkt 5.8).

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 277 z 17.11.2009, s. 15-19.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 228 z 22.9.2009, s. 84-89.

⁽¹²⁾ Decyzja Komisji C(2009) 5174 – 1/30.6.2009.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 182 z 4.8.2009, s. 60-64 (punkt 4.7).

⁽¹⁴⁾ Opinia EKES-u w sprawie stosowania energii ze źródeł odnawialnych, Dz.U. C 77 z 31.3.2009, s. 43-48.

⁽¹⁵⁾ Opinia EKES-u w sprawie postępu w zakresie użycia biopaliw, Dz.U. C 44 z 16.2.2008, s. 34-43.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 162 z 25.6.2008, s. 52-61.

5.3.2. Dokument Komisji nie zawiera oceny skutków gospodarczych i społecznych wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych dla budżetu odbiorców końcowych.

5.4. *Energia odnawialna stosowana na potrzeby ogrzewania i chłodzenia*

5.4.1. W związku z wykorzystaniem biomasy do produkcji energii cieplnej i elektrycznej oraz biopaliw, EKES spodziewa się zwiększonej presji na sięganie po zasoby leśne. Fakt, iż rezultaty

ponad 70 analiz ⁽¹⁷⁾ sporządzonych na zlecenie Komisji Europejskiej na temat całkowitego potencjału wszystkich 27 państw członkowskich UE w 2020 r. znacznie się między sobą różnią (od 76 Mtoe do 480 Mtoe) dodatkowo pogłębia obawy o zarządzanie zasobami leśnymi i o presję na wycinanie lasów. Ważne decyzje i kroki dotyczące biomasy wykorzystywanej do produkcji energii zostaną podjęte dopiero po wdrożeniu odpowiedniego systemu monitoringu. Dlatego też EKES pragnie otrzymać planowane sprawozdanie Komisji dotyczące zgodności wykorzystania biomasy z zasadami rozwoju zrównoważonego ⁽¹⁸⁾.

Bruksela, 4 listopada 2009 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI

⁽¹⁷⁾ Status of Biomass Resources Assessments Version 1, grudzień 2008 r., <http://www.eu-bee.com/>.

⁽¹⁸⁾ Artykuł 17 dyrektywy 2009/28/WE.